

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Disptatio IV. De peccato originali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](#)

Existencia Peccati Originalis in omnibus

Ad posteris.

malis: cum ergo remittitur peccatum habituale, Deus dicit remitto meum ius quod habeo ad odio habendum peccatorem, ubi patet quod condonatio non est obiectum condonationis: quando autem Deus dicit volo condonare peccatum habituale, tunc condonatio formalis est obiectum condonationis causalis, ubi nullum est inconveniens quando enim Deus remittit reatum culpe, remittit ius quod habet ad odio habendum peccatorem, quando autem remittit reatum poenae, tunc remittit ius quod habet ad illum puniendum.

DISPUTATIO IV.

De Peccato Originali.

S. Thom. quest. 81. 82. 83. 84.

AC T E N V S ea dixi omnia quæ spectabant ad peccatum personale tum actuale, tum habituale, tum ad peccatum illud explicandum deuenio, cuius viciigates nos fecit non voluntatis mala, sed corrupta natura: transente in omnes per successionem proscriptio ne iniquitatis & mortis, ut loquitur Augustinus lib. de peccatorum meritis cap. vlt. Hoc enim verum est peccatum unicus innatum & proprium, & tam pluribus saeculis antiquius ipso peccatore: peccatum originis, origine ipsa prius, imminens omnibus cum ipsa vita vitium: culpa propter quam nemo possit vituperari, quamvis merito possit puniri: vitium inuoluntarium, crimen sine libertate, eò tantum sci quod viuimus.

Differuit de hoc peccato tam mirabiliter, & tam miserabiliter malo accuratissime præter ceteros S. Augustinus in omnibus libris contra Pelagium, præfertim in libris de peccato originali, de peccatorum meritis, de nuptiis & concupiscentia, de baptismo parvulorum, & sex libris contra Julianum. In quibus toto ingenio pugnans S. Doctor quod fuit in eo mirabile, tota doctrina quæ diuinis data & diuina fuit aduersus impios certans Catholicam veritatem proposuit de peccato originali, credendam omnibus & tenetam. Quam ego ut ex fontibus eius hauriam triplici capite omnia concludo, prima enim sit existentia & propria quidditas huius peccati. Secundo, causa præfertim effectiva & subiectua huius peccati. Tertiò, penæ tum in hac, tum in altera vita.

Q VÆSTIO I.

De existentia, & propria quidditate Peccati Originalis.

S. Thom. quest. 81.

IN causa duorum hominum (inquit Augustinus l. de peccato originali c. 2.) quorum per unum venundati sub peccato, per alterum redimuntur a peccato, fides Christiana consistit. Vnde inquirendum diligenter videatur. Prima enim & maxima controversia est, utrum in omnibus Adæ posteris detur peccatum aliquod originale, quod nimirum omnes in origine ipsa contrahant. Secundò, quid illud & quale sit.

Certum est primò, nomine peccati (originalis) communite intelligi apud Catholicos verum & propriè diictum peccatum quod hominem naturali via generationis descendenter ab Adamo, ipso suæ originis momento ita incipere, ut illum reddat inicium Dei, indignum ecclesiæ beatitudine, ac variis huius vitae calamitatibus obnoxium, sic enim defecitum illum & innatam homini labem vocat sapientia Augustinus pollutionem, auersionem, mortem animæ, immunditiam, peccatum naturæ, sicque lib. 2. de peccatorum meritis cap. 10. Apostolam explicat S. Doctor Ephes. 2. (eramus natura filii iras) quia eo ipso momento quo communem naturam generatione accipimus, peccatum illud incipit esse in nobis.

Certum est secundò ex eodem August. ibideim l. 3. cap. 6. & 7. quæstionem hanc de traduce peccati originalis primū in Ecclesia Dei motam esse à Pelagio, cuius (ut loquitur idem S. Doctor l. de hæresib. hæresi 80.) proprius fuit error negare peccatum Originis, ut sic contra gratiam Christi præ nature integrum pugnaret. Volebat enim quod peccatum Adæ ipsi soli nocuerit, non generi humano vniuersos infantes nuper natos in isto statu esse, in quo fuit Adam ante prævaricationem, imò addebat insinare illos, qui de Adam per traducem asserunt ad nos venire peccatum: Indeque inferebat quod nobis ad reparandas peccati huius ruinas nulla interna gratia opus sit: pueros baptismos egere non ut mundentur à peccato, sed ut assequantur Dei regnum, ut colligitur ex Concil. Mileuit. can. 2. Sequunt sunt eundem errorem multò postea tempore Albanenses, Armeni, Albigenes apud Armacanum lib. 8. cap. 12. Castro lib. 12. verbo (peccatum) deinde posteriori aucto Anabaptistæ, Zwinglii, Erasmus & Stapulensis similiter delyrarunt. In errorem vero extremitè oppositum declinarunt Lutherus, Calvinus, Melanthon, & nuperus Augustini depravator, qui originali peccato tribuant omnimodam naturæ depravationem, omnium damnatorum reprobationem, libertatis iacturam, & alia demum innumera mala.

Ratio autem dubitandi pro Pelagianis multiplex esse potest. Primò enim afferunt quod nemini vñquā aliena peccata imputantur saltem quoad culpam, v.g. Ezechiel. 18. *Filius non portabit iniuriam patris, anima quæ peccaverit ipsa morietur,* quem locum velut causæ sua tutissimum firmamentum in ore frequenter habebant Pelagiani teste Augustino lib. 6. contra Julianum & fauere videtur Apostolus, *vnuquisque referet prout gessit in corde suo.* Quomodo enim iuste vis puniri aliquem, pro eo quod non commisit: ut expressè afferit Chrysostom. hom. 10. ad Rom. & hom. 39. in 1. ad Corinth. ubi fateretur quidem deriuatas esse in nos penas peccati Adæ, non autem ipsum peccatum.

Secundò, ratio ipsa & propria quidditas ac conceputus peccati manifestè pugnare videtur cum hoc peccato, quod si voluntarium non sit & liberum certè peccatum non est, ut fatetur ingenuè Augustinus lib. contra Secundinum Manichæum c. 15. & 16. sed peccatum istud quod vocatur originale, neque voluntarium nobis est, neque aduersatur legi vlli quæ puer obligari possit: ubi autem non est lex quomodo erit prævaricatio. Quod admoneri non potest ut caueatur, imputari non potest, ut puniatur, nunquam autem legislator ad hanc venit amentiam ut præceperit cuiquam noli ita vel ita nasci. Qui vero dicunt peccatum aliena voluntate voluntarium esse, contradic-

Explicatio
hæresis
Pelagij, &
aliorum
hereticorum.

ria videntur loqui, quomodo enim voluntas alterius sufficere potest ut aliquid dici possit alicui voluntarium: sic enim dici quilibet posset reus omnium peccatorum quæ sunt in mundo præcisè quia sic voluisse est Deus, quod argumentum opponebant passim Pelagiani, *nihil esse in homine potest peccati, si nihil est propria voluntatis* (inquebat Julianus l. 1. opus imperfcti) *hoc tamen omne hominum genus, quod vel leviter sicut, conceperit, ex quo sit quod deformis sit & vanas sententias, quæ conscientiam sine scientia, parvulis videtur adscribere: absolutè enim vindicatur à crimen qui ipsa rei impossibilitate defenditur.*

Tertia. Ex causa effectiva huius peccati, multiplex dicitur Argumentum: nam si peccatum aliquod in puer statim atque conceptus est in matris utero, debet peccati huius aliqua esse causa, illa nec est puer voluntas vt patet, neque Pater generans, qui sèpè dum generat iustus est & baptizatus, imò si cauferet peccatum non posset non peccare dum generat: neque Adam ipse qui liberatus est à peccato, per rerum enim naturam fieri non potest, ut illud tradere probentur parentes, quo caruisse creduntur, ut habetur l. 6. contra Julianum cap. 7. Denique anima purè spiritualis a parentibus non attingit de quorum traduce non venit, quomodo enim illa cum nascatur in manibus Dei omnino innocens, eo ipso quo attingit corpus ita inficitur vt incipiat esse grauissimi rea criminis? vnde illi tantum, & tam graue malum? Denique sequitur iure merito nuptias damnari ut malas, quia ex illis tantum trahitur malum, *omnis enim causa mali est expers boni, ut habetur lib. 2. contra Julianum cap. 1.*

Conclusio de Fide. Dicendum tamen est certa & indubitate Fide teneri debere, quod ex unico illo primi parentis peccato in omnes eius posteros, verum & propriè dictum deriuatur peccatum, quo denominatur revera peccatores, & digni constitutimur aeternā damnatione, tanquam inimici Dei, & iuste ab eo exosi. Ita constanter pronunciant cum omnibus Scripturis, cum omnibus Conciliis, cum omnibus Patribus, cum universa Ecclesia, Orthodoxi omnes Doctores, tractarunt autem & probarunt accuratissime Albertus Pighius *controversia prima*, Catherinus *opusc. ea de re. Driedo tom. 2. lib. 2. de gratia tract. 3. Sotus lib. 1. de natura & gratia cap. 10. & seq. Vega lib. 2. in Concilium Tridentinum cap. 11. & 12. Lindanus in Panoplia l. 4. cap. 10. & 11. Bunderius, Ruardus, Bellarminus.*

Nititur primò scri-
ptoris. Primum autem fundamentum dicitur ex scripturis utriusque testamenti, nam primò argumentatur optimè Augustinus lib. 16. Civit. cap. 27. ex Genesios 17. *Masculus cuius præputit caro circumsita non fuerit, delebitur anima illa de populo meo, quia pactum meum irritum fecit*, puer autem ex defectu circumcisio- nis non potest perire nisi propter peccatum originale. Deinde alterum eriam locum vrget Sanctus Doctor in Psalmum 50. qui habetur Job. 14. ex versione 70. Interpretum, *nemo mundus à sorde, neque infans, cuius est unus dies vita super terram*, & ibidem nota illa Davidis verba de hoc peccato explicat Augustinus, *ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea*. Tertiò, luculentia sunt apud Apostolum testimonia, quibus Pelagianos passim insequitur Doctor gratia, Ephes. 2. *Eramus natura filii iræ, id est originaliter, iuxta interpretationem Augustini 2. ad Corinth. 5. Si unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt: Nega (inquit Augustinus Juliano) Christum pro parvulis mortuum esse ut eximas eos de numero mortuorum: Sed nullum proferri potest vel illustrius vel expressius argumentum, quam Apostoli verba Romanorum 5. *Sicut per unum hominem peccatum intravit in hunc mundum, & per**

peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt. Quem locum nullà praua interpretatione detorqueri posse ad aliud sensum, definitur in Concilio Mileuitano, Arausiano 2. & Tridentino *eff. 5. can. 2. & 4. Pobatque fusissime Augustinus lib. de natura & gratia cap. 39. lib. 1. de peccatorum meritis cap. 9. & 12. vbi malignam Pelagianorum cauillationem praeccludit, qui dicerent peccatum non propagatione, sed imitatione intraisse in mundum per peccatum unius hominis, ostendit videlicet stare hoc nullo modo posse cum sequentibus Apostoli verbis, regnauit mors ab Adam usque ad Moyensem etiā in eos qui non peccauerunt, in similitudinem prævaricationis Adæ. Negat ergo Apostolus peccasse illos omnes imitatione Adæ, in quos mors pertransiit, & tamen dixerat prius peccasse illos omnes in Adam, in quos mors pertransiit, ergo peccasse in Adam non est imitatione sed transgressio.*

Secundum fundamentum est perpetua Ecclesiæ *Nititur sc. definitio, & traditio*, primò enim definita est veritas *cuncto de-* hæc a variis Pontificibus, Innocentio I. *epistola 25. finitione* & 26. Leone I. *epistola 22. & 81. Gregorio Magno lib. 7. epistola 16.* Secundò etiam definita est a Conciliis: Mileuitano, Palæstino, Arausiano, Utterano, Liberitano, Tridentino *tota eff. 5. vbi certissime dicuntur* *quod peccatum originale unus est origine, propagatione plura, transfusum omnibus, & singulis proprium.* Tertiò, Patrum antiquorum testimonis Augustinus pugnat aduersus Pelagianos *lib. 1. & 2.* contra Julianum, vbi adducit Irenæum, Cyprianum, Rétitium, Olympium, Hilarium, Basilium, Nazianzenum, Chrystofforum, Hieronymum, alios plures referunt Vasques & Bellarminus, Augustinum colligit optimè Hieronymus Turrianus in confessione Augustiniana, & Ambrosium Nopelius in confessione Ambrosiana.

Tertium fundamentum est multiplex ratio ex aliis ducta principiis Fidei, ratio enim nulla est purè naturalis. Prima est quam vrget Augustinus *lib. 6. contra Julianum cap. 4.* generalis redemptio per Christum. Si enim omnium puerorum Salvator est & Redemptor Christus, nihil est dubium quin illi primi parentis peccato maculati sint, quod argumentum erat Apostoli Rom. 3. *Omnes peccauerunt, & agent gloria Dei: & 2. ad Cor. 5. Si unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt*. Altera est quam egregie idem Augustinus *lib. 4. de peccatorum meritis cap. 24.* Necesse est baptismi, quo peccatum abluitur in origine contractum, generalis enim est Christi propostio, nisi quis renatus fuerit ex aqua, &c. & constat ex Ephes. 5. quod in remissionem peccatorum datur baptismus. Nugabuntur enim Pelagiani negantes baptismum prodest pueris ad eluendam maculam peccati, neque ad obtinendam beatitudinem, sed ad ingressum in regnum cœlorum, quod aliud sane non est quam vera beatitudo.

Ad primam, in qua opponebatur authoritas scripturarum respondeo primò quidem ad locum Ezechielis cum Augustino *lib. 3. de peccatorum meritis cap. 8.* Filium non portare iniquitatem Patris quando iniquitas illa filius Patris propria est, ita ut non sit illi communis cum filio, si autem filius particeps sit huius iniquitatis, certè nulla est ratio cur non eam etiam ferre debeat. Peccatum autem commissum ab Adamo ut persona publica, & generali capite omnium hominum, non fuit illisoli proprium ut dicam statim. Locum Apostoli explicat Anselmus *lib. 2. de conceptu Virginali cap. 18.* *Vnusquisque referet provocasset, vel propria voluntate, vel aliena:* in de solis adultris ibi propriè fermo est, quia illi soli iudicabuntur. Chrysostomum interpretatur Augustinus *lib. 1. contra*

De Peccato Originali.

441

S. I.

Vtrum peccatum originale sit concupiscentia.

Concors hereticorum omnium huius temporis sententia est, non esse aliud in nobis peccatum ^{sententia} ^{huius tem-} ^{poris ex-} ^{plicatur.} originale quam appetitum illum rebellum rationi bona spiritualia, vel corporalia, quae sine peccato appeti nequeant. Hanc videlicet velut accensam in nobis formacem postquam iustitia originali priuatis sumus, esse veram maculam & totum peccatum quod appellatur originale senserunt Lutherus, Calvinus, & alij sectrarj apud Bellarminum lib. 5. de amissione gratia & statu peccati 5. quibus accessit sine dubio nuperus dogmatites toto lib. 1. de statu naturae lapsa, vbi statuit hanc esse Augustini, omniu[m]que veterum Patrum & Ecclesiarum totius Catholicam sententiam quod concupiscentia sit in nobis peccatum originale sumptum materialiter, cuius reatus fit formale ipsius peccati, quod sic ille intelligit ut omnino velit concupiscentiam illam esse propriè peccatum & mortem animæ vt patet ex cap. 14. non absolute in se, sed prout est habitualis quædam propensio ad creaturas atque adeo auferio à creatore. Vnde subdolè ille in peccato originale distinguit materiale, quam dicit esse concupiscentiam, & formale, quem dicit esse reatum ipsum concupiscentia, quo nomine nihil sicut aliud intellexit quam concupiscentiam ipsam prout auferentem à Deo & conuerentem ad creaturas, hæc enim inclinatio & propensio appetitus appellat reatum peccati & illius formale, donec liberatoris Christi gratia sanetur.

Ratio autem dubitandi primò ex variis de more, Proponitur scripturis, vbi humani cordis pranitas & corruptio describitur tanquam effectus peccati originalis, cum tamen effectus sit depravati appetitus: Genesios 6. *Sensus & cogitatio humani cordis in malum prona sunt ab adolescentia sua:* Apostolus Rom. 3. describit illam ex variis Psalmis non est inslus quisquam, omnes declinaverunt, &c. deinde ibidem c. 7. appellatur concupiscentia peccatum in nobis habitan[t], interna peccati lex; Hebr. 12. *Pondus & circumstans peccatum.*

Secundò, hæc etiam videtur in modo est haud dubio Secunda. sententia S. Augustini, quam innumeris ita expressit in locis ut dubitari de illa non possit, v. gr. lib. 5. contra Julianum cap. 3. dicit concupiscentiam & peccatum esse quia inest illi inobedientia contra dominatum mentis, & paucam peccati, quia redditum est meritum inobedientis, & causam peccati, defectione consentientis, & contagione nascentis, & lib. 2. cap. 10. loquens de concupiscentia sic ait, non est hoc malum nuptiarum, sed primorum hominum peccatum in posteros propagatione traictum, & lib. 3. cap. 21. concupiscentiam appellat malum originale, cuius, inquit, motibus mecum repugnas, & cuius contra me laudibus pugnas. alia possunt plurima, ex lib. 4. cap. 1. lib. 6. cap. 15. ex lib. 1. de nuptiis & concupiscentia cap. 25. unde fatetur etiam Sanct. Thomas quæst. 83. artic. 3. quod concupiscentia materialiter faltem est peccatum originale.

Tertiò, id quod repugnat legi diuinæ peccatum est, huiusmodi est appetitus originali iustitia defitit, ergo ille revera est peccatum originale: cur enim ille non quæde dici poterit peccatum originale, quam priuatio gratiae in qua totam peccati huius quidditatem, Theologi reponunt ferre omnes.

Dico primò, concupiscentiam quomodounque Prima sumi possit nullo modo esse peccatum originale, ne conclusio. que

contra Julianum quod dixerat in pueris nullam esse actualē culpam, sine qua non sunt grandiores, vel dubitatim tantum, & interrogando loquutus est, suam enim mentem satis aperte declarauit pluribus aliis in locis ut demonstrat Augustinus ibidem cap. 2.

Ad secundam & tertiam ut respondeatur explicandæ sunt quidditas & causa huius originalis peccati, quod esse difficillimum fatetur ingenuū Augustinus epist. 26. & 28.

SECTIO II.

Quidditas & propria ratio peccati originalis.

S. Thom. q. 82.

Datur ergo in nobis peccatum illud antiquum & magnum, quo nihil est (vt loquitur Augustinus lib. de moribus Ecclesiarum cap. 22.) ad predicandum notius, nihil ad intelligendum secretius. Quid enim & quale peccatum illud esse possit quo etiam infans inficit multos inuenio qui explicant, neminem video qui dicat se quod explicat intelligere.

Sententia circa peccatum originale reperiuntur. Certum igitur primò est, tres esse sententias de quidditate peccati originalis adeo improbables ut nullā egeant refutationē. Prima est Originis qui volebat nihil aliud esse peccatum originale quam aliquod peccatum prius ab anima contractum, quam viviretur corpori, vbi supponebat existentiam animalium ante corpora, & negabat peccatum ipsa origine transfundi, quod vtrumque Fidei repugnat. Secunda est Magistri sententiarum in 2. dist. 30. vbi vult peccatum originale prauam esse aliquam qualitatem deriuatam ex infectione carnis ordinario modo seminata in ipsam animam, quæ per eam deprauata voluntate sua inclinetur ad creaturas. Quia videlicet primi parentis corpus peccato eius proprio infectione fuerit, & cum ipso corpore inquinatum sit semen, ex quo deriuert infectione in corpus seminatum, & ab eo transeat in animam, sicut liquor pretiosus cum in vā immittitur infectione. Ita enim viderit loqui Augustinus lib. 1. contra Julianum cap. 7. & sequuntur Henricus Ganduensis, Gregorius, Driedo, Michaël Baius, quod etiam statim pater quam sit improbabile. Tertia est Matthæi cuiusdam Illyrici apud Valentianum, Bellarminum, Beccanum, qui docebat peccatum originale, non esse aliquod accidentis, sed substantiam quandam nouam ab ipso dæmone fabricatam & veram dæmonis ipsius imaginem. Cuius enim (inquietabat infans histrio) homo acceptus non physicè sed Theologicè, per inditam sibi formam intrinsecam factus ad imaginem Dei esset, & ad omnem virtutem propensus, aliam à dæmone formam accepit priori oppositam, per quam ad omne vitium propensus veram parentis dæmonis effigiem exprimit in seipso. Quod ut vides risu dignius est quam refutationē.

Certum est secundò, tres esse sententias minus improbables, de quibus sigillatim dicendum est, ut possit intelligi vera huius peccati quidditas. Prima statuit nihil aliud esse peccatum originale, quam infidam homini concupiscentiam, prout depravatam à peccato primi hominis, & rebellum rationi. Secunda statuit illud esse priuationem gratiae debitæ prout causatam à prævaricatione Adami. Tertia vult peccatum originale non esse aliud, quam peccatum ipsum Adami vel extrinsecè duntaxat hominem de-nominans, vel certè moraliter in eo perseuerans, & illum habitualiter maculans, quæ tria sigillatim expen-denda sunt.

Tom. I.

442 Disp. IV. De Peccatis. Quæst. I. Sect. II.

que pertinere ad eius essentiam, nec esse aliquam eius partem. Ita censent & censere omnino debent Orthodoxi omnes Theologi post Tridentini definitionem *sef. 5. can. 5.* vbi Catholica ea veritas definitur contra Lutherum & Caluinum, petique omnino noui dogmatistæ caput, & viuersam eius doctrinam erroris arguit.

Ratio
Prima.

Primo enim argumentari cum eodem concilio licet ex effectu baptismi, per quem certum est ex fide totum remitti quod habet rationem peccati, sic enim testantur scripturæ *Isaiae 27. Dicitur iniquitas Iacob, & iste est omnis fructus ut auferatur peccatum eius, & aperte dicitur Rom. 8. Nihil esse damnationis iis qui sunt in Christo Iesu, Rom. 6. Consequitur enim fons cun illo per baptismum in mortem, ut quomodo Christus resurrexit a mortuis per gloriam Patris, ita & nos in nouitate vita ambulemus.* Certum autem est quod in renatis, & purgatis ab omni peccato manet concupiscentia etiam inclinans ad creaturem, & ad bona quælibet sensibilia contra rationem, atque auertens à Deo, ergo certum est ex Fide in nullo vero sensu dici posse, quod concupiscentia propriam habeat rationem peccati originalis, quounque illa modo sumatur.

Ratio
Secunda.

Secundò, mirum est illam etiam doctrinam tribui Augustino, qui sèpè illam rejecit ut absurdum v. gr. lib. 1. de nuptiis & concupiscentia cap. 22. *Hoc concupiscentia sic vocatur peccatum quia ex peccato factum est, cum in iam regeneratis non sit ipsa peccatum, si ei ad illicita opera non consentitur, sicut vocatur lingua loquuntio quam facit lingua, & manus vocatur scriptura, quam facit manus, itemque vocatur peccatum, quia peccatum, si vicit, facit: sicut vocatur frigus pigrum, non quod à pigris fiat, sed quod pigrus faciat.* & lib. 6. contra Iulianum cap. 7. *Percipitur in baptismo Christiano perfecta nouitas, & perfecta sanitas.* & cap. 5. *Regeneratus omni peccato caret, non omni malo.* Sic etiam in Psalm. 50. cum dixisset trahitur iniquitas ex Adam, statim addit etiam ipsum vinculum mortis cum ipsa iniquitate concretum est, nemo nascitur nisi trahens pœnam, trahens meritum pœnae. Denique lib. 1. retractationum cap. 15. *Hoc peccatum de quo sic Apostolus loquitur est, id est peccatum vocatur quia à peccato factum est, & pœna peccati est, quandoquidem hoc de concupiscentia carnis dicitur:* Quam etiam esse Catholicam fidem pronunciat Tridentinum canone illo 5. citato, vbi simili modo explicat Apostolum.

Ratio
Tertia.

Tertiò, in statu puræ naturæ esset in nobis concupiscentia inclinans ad bona sensibilia, neque tamen peccatum esset originale. Imò concupiscentia non est defectus aliquis quem habere prohibeamur, nihil enim malum est nisi obediens concupiscentia, igitur ipsa concupiscentia non est peccatum.

Responde-
tor ad pri-
mā ratio-
nem dubi-
tandi.

Ad primam Resp. nihil ex illis Scripturis probari, nisi quod relicta nobis est per peccatum inclinatio maxima, & propensio ad malum quod nemo negat: Imò & concupiscentia ex se ipsa post peccatum, ira inclinata & prona in obiecta sensibilia, & rebellis rationi verus est effectus peccati originalis, sed non est peccatum originale, quamvis & à peccato procedat, & verè ad peccata omnia inclinet, ut verè dixerit Augustinus l. de spiritu & littera cap. 4. explicans illud Apostoli (non concupisces,) *Saluberrimum* (inquit) *præceptum est, quod si quis implenerit nullum habebit omnino peccatum.*

Ad secun-
dam.

Ad secundam Resp. sèpè solere August. sumere peccatum originale, pro iis quæ ipsi adiuncta sunt, seu pro cōplexo illo toto quod continetur vel causatur ab ipso peccato, ideoque dicere illū aliquoties quod peccatum istud est concupiscentia cum reatu, vbi nomine (reatus) non intelligit S. Doctor inclina-

tionem solam appetitus ad sensibilia, vt malè illum interpretantur aduersarij, sed intelligit auerionem illam à Deo, quæ vel est priuatio iustitiae, vel macula inficiens animam eodem modo quo Adainum maculauit & reum constitut; concupiscentia ergo sola nunquam appellatur peccatum originis, sed concupiscentia cum reatu, id est reatus ille inducens concupiscentiam quæ vocatur peccatum materialiter (inquit S. Thomas) id est aliquid adiunctum peccato, natum ex peccato, & ad illud inclinans. Et hanc esse mentem S. Augustini patet ex verbis eius relatis nuper, deinde patet ex Concilio Tridentino à quo veritas Catholica, & doctrina S. Augustini expressa est canone illo 5. *Hanc concupiscentiam (inquit) quam aliquando Apostolus appellat peccatum, sancta Synodus declarat, Ecclesiam Catholicam nunquam intellexisse, quod verè & propriè peccatum sit, sed quia ex peccato est, & ad peccatum inclinat, si quis autem contrarium senserit anathema sit.* Quod desumptum esse videtur ex Augustino lib. 1. contra 2. epist. Pelagii c. 23.

Ad tertiam Resp. concupiscentiam in actu primo non repugnare villo modo diuinæ legi, actualem autem concupiscentiam repugnare omnino si ei accedat consensu, priuatio gratiæ non est peccatum originale vt ostendam statim, & si esset differet nihilominus à priuatione iustitiae originalis, quia priuatio gratiæ auertit hominem à Deo, priuatio autem originalis illius iustitiae manet in renatis, neque auertit hominem à Deo.

§. II.

Vtrum peccatum originale sit priuatio gratiæ.

Duo effec-
tus gratiæ
originalis

Duo præstatbat gratia originalis in homine, vt constabit postea. Primo totum hominem reddebat gratum & subiectum Deo. Deinde carnem totam reddebat subiectam & obedientem rationi. Communior ergo Theologorum sententia vult peccatum originale non esse aliud quam priuationem illam gratiæ originalis, non protv subiectentem carnem spiritui, nam hoc hæreticum est, vt dixi, sed protv subiectentis hominem Deo: volunt enim peccatum originale consistere in priuatione gratiæ debitæ protv causata per ipsum primi parentis peccatum.

Sed in modo tamen explicandi priuationem hanc non conueniunt, nam Valsques contendit peccatum illud adæquatè constitui per priuationem hanc gratiæ protv voluntariam non ipsi parvulo, sed Adamo duntaxat, qui iustitiam acceperat retinendam tum pro se, tum pro aliis, ideoque iuxta Valsquem peccatum hoc non est defectus in operatione, sed in natura, cum sit priuatio gratiæ protv sequens voluntariam transgressionem Adæ. Alij vt Bellarminus, Suares, Tannerus, Valentia volunt peccatum originale non esse priuationem gratiæ nisi partialiter, quia inquietunt, est priuatio gratiæ protv voluntaria non solum Adamo, sed ipsi etiam parvulo cui moraliter voluntariam fuit Adæ peccatum, quia ille peccauit vt caput omnium posteriorum; est enim peccatum originale iuxta illos priuatio gratiæ, protv voluntaria moraliter ipsi parvulo proper peccatum Adami in quo continebatur tanquam in capite.

Ratio autem dubitandi est primò, quia sic definitur videtur Concilium Tridentinum cum dixit *peccatum originale mortem esse animæ*, sed sola priuatio gratiæ mors est animæ cum sola gratia sit animæ vita, ergo peccatum originale est priuatio gratiæ. Deinde dicitur in concilio quod *peccatum proprium est & inherens singulis*, sed nihil excogitari potest intrinsecum & proprium singulis hominibus præter priuationem gratiæ ergo illa sola est peccatum originale.

Secundò,

Prima rati-
o dubi-
tandi.

De Peccato Originali.

443

Secunda. Secundò, ita censet sine dubio Sanctus Anselmus, lib. de conceptu Virginali cap. 26. vbi sic ait: *Hoc peccatum quod originale dico, aliud intelligere nequeo in ipsis infantibus, præter ipsam quam supra posui factam per inobedientiam Adami gratia nuditatem.* Neque negari potest quin illa sit mens Sancti Thomæ articulo 3. citato, vbi statuit peccatum originale non esse aliud quam priuationem subiectio[n]is humanæ mentis ad Deum.

Tertia. Terriò, non videtur alio modo explicari posse quid sit hoc peccatum, & quomodo illud à primo parente deriuatur ad posteros eius, si non est priuatio gratiæ, non est autem difficile capere quomodo per peccatum talis priuatio à primò parente in eius posteris deriuatur, quia scilicet etiam inter homines quando laicæ Maiestatis reus est aliquis parentis, filij eius & posteri auitæ nobilitatis titulo priuantur, aliter autem explicare peccatum hoc, non videtur possibile. Imò priuatio illa gratiæ propt̄ voluntaria physice soli Adamo, vel certè propt̄ moraliter voluntaria ipsi parvulo, verè auertit hominem à Deo, & reddit illum dignum priuatione gloriæ, ergo non est pœna solum peccati, sed verum peccatum; pœna enim non meretur aliam pœnam.

Conclusio secunda. Dico secundò, peccatum originale non videtur esse formaliter priuatio gratiæ. Ita censent cum authoribus pro vera tententia mox citandis Catherinus, Pighius, Caetanus, Zumel, & Curiel.

Ratio prima. Ratio autem est primò, quia illud solum in pueris esse potest peccatum originale, quod in Adamo est peccatum personale habituale, sed priuatio gratiæ non fuit in Adamo peccatum habituale personale, ergo priuatio gratiæ non est in nobis peccatum originale. Probatur maior ex Concilio Tridentino *sess. 5. Can. 1. & 2.* vbi dicitur: *Peccatum Adæ quod origine vnum est propagatione transfusum in posteros, inesse unicuique proprium.* Vnde argumentor illud solum est peccatum originale quod est peccatum Adæ in nos transfusum, sed quod non est peccatum in Adamo, non est peccatum Adæ in nos transfusum, ergo quod non est peccatum in Adamo, non est in nobis peccatum originale. Deinde argumentor etiam ex eodem Concilio *sess. 6. in decreto de Iustificat. cap. 7.* vbi dicitur quod in iustificatione quæ fit per baptismum duo reperiuntur remissio peccati, & infusio gratiæ, sed si sola priuatio gratiæ peccatum est originale, falsum est quod in iustificatione per baptismum infusio gratiæ aliquid fit distinctum à remissione peccati ut patet, ergo priuatio gratiæ non est peccatum originale.

Secunda. Secundò rationes omnes quæ probant peccatum personale habituale non esse priuationem gratiæ, probant similiter peccatum originale non esse priuationem gratiæ, propt̄ est à peccato actuali Adami. Prima enim ratio erat, quia, priuatio gratiæ pœna est peccati actualis & est à Deo à quo elle nequit peccatum, sed similiter priuatio gratiæ originalis est pœna peccati Adami, ergo illa non est peccatum originale, alioquin eodem profusione dici posset quod priuatio gratiæ peccatum esset personale habituale. Neque dicas priuationem gratiæ pœnam esse respectu peccati Adæ, non respectu peccati parvulorum. Contra enim isto, quia similiter dici posset quod priuatio gratiæ pœna est respectu peccati actualis, non respectu peccati habitualis. Deinde Deus est vera causa huius priuationis quocunque illa sumatur modo, non est causa huius peccati, ergo peccatum non est priuatio gratiæ. Præterea peccatum istud originale potuit esse multiplex, potuit esse veniale, potuit alterius esse speciei, quæ omnia falsa sunt, si priuatio gratiæ peccatum est originale. Denique omne quod veram

Tom. I.

habet rationem peccati qualem habet sine dubio peccatum originale, debet esset transgressio voluntaria diuina legis, vel actualis, vel morali[er] perseverans, sed priuatio gratiæ non est transgressio legis diuinæ, ergo illa non potest habere rationem peccati. Imò si esset aliqua creatura quæ mihi posset auferre gratiam, Deus autem præcipieret illi ne mihi eam auferret certè illa priuatio diceret ordinem ad alterius peccatum, & tamen non esset peccatum, ergo priuatio gratiæ propt̄ dicens ordinem ad peccatum Adæ non est peccatum originale.

Ad primam Respondebam agens de peccato habituali, peccatum originale mortem esse animæ causâ saliter & demeritorie, non autem formaliter, quo etiam modo peccatum personale mors est animæ. Quomodo autem illud singulis proprium sit & intrinsecum, quamvis non sit priuatio gratiæ statim dicam.

Ad secundam Respondeo explicati à nonnullis Sanctum Anselmum, & Sanctum Thomam, quod per nuditatem iustitiae intellexerint carentiam iustitiae actualis quæ subiectio est ad Deum, omne peccatum priuatio est huius iustitiae, quia est iniustitia quadam vel positiva vel negativa, illa vero iniustitia manens moraliter in parvulo est peccatum originale.

Ad tertiam vt respondeatur explicandum est quid sit igitur peccatum illud, nego enim quod sola priuatio gratiæ auertat hominem à Deo, vt statim patet.

*Solutio
prima ra-
tio dubi-
tandi.*

Terza.

§. III.

*Virùm peccatum originale aliquo modo sit ipsum
Adami peccatum.*

Si neque concupiscentia, neque priuatio gratiæ dici possunt esse peccatum originale solum superesse potest peccatum Adæ cui conuenit propria huius peccati ratio: sed hoc duplice intelligi quoque potest. Primò quod unicū illud peccatum soli Adamo intrinsecum, & omnino extrinsecum nobis sit peccatum originale, quatenus Deus imputat illud omnibus Adæ posteris, atque inde propter imputationem hanc Dei peccatores denominantur, non autem per aliquid intrinsecum singulis inhærens. Que fuit tentatio Catherini, & Alberti Pighii. Secundò, potest intelligi quod Adæ peccatum sit peccatum ipsum originale eo quod peccante Adamo, nos etiam omnes interpretatiæ ac moraliter peccauerimus, eo quod propter Dei pactum voluntates omnium hominum in Adami voluntate fuerint inclusæ, vnde sicut post illud peccatum mansit in Adamo macula quæ peccatum erat præteritum moraliter perseverans, sic ante baptismum in nobis talis macula residet, quæ non sit aliud quam peccatum Adami propt̄ moraliter & interpretatiæ moraliter fuit nostrum, & propt̄ moraliter manet in nobis intrinsecum & singulis proprium.

Ratio ergo dubitandi tota est primò, quia impossibile omnino videtur vt peccante Adamo nos omnes moraliter peccauerimus, hoc autem est necesse vt peccatum originale sit peccatum Adami propt̄ proprium singulis & intrinsecum: maior illa probatur, quia vt nos omnes peccante Adamo peccauerimus oportuit, vt intercesserit Dei pactum aliquod cum Adamo, per quod translatae fuerint voluntates nostræ in voluntatem ipsius Adami tanquam capitis vniuersalissimi, quæ voluntas fuerit voluntas omnium: hoc autem videtur esse chimaricum, & non tantum gratis confitum, sed etiam impossibile; igitur est impossibile vt peccante Adamo nos omnes moraliter peccauerimus.

*Quot mo-
dis intelli-
gi possit
Adami
peccatorum
esse pecca-
tum ori-
ginale.*

*Proponitur
prima ra-
tio dubi-
tandi.*

Kkk 2 Secundo,

Secunda.

Secundò, videtur sequi quod unicum duntaxat est in omnibus proflus hominibus peccatum originale, soli Adamo proprium & intrinsecum, extrinsecum vero & per solam imputationem singulos denominans Adæ posteros.

Conclusio
tertia.

Dico tertid, peccatum originale non est solum actuale Adami peccatum prout singulos homines extrinsecè denominat propter diuinam imputationem. Ita contra Catherinum & Pighium sententia Catholici omnes Doctores qui placitum contrarium damnant erroris, & sanè meritid.

Ratio
conclusio-
nis.

Primo enim reiecitur ex eo quod Apostolus Roman. 5. peccatum quod generatione trahimus ex Adamo, comparat cum iustitia quam in regeneratione spirituali habemus per Christum: *Sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem, sic per unius iustitiam in omnes homines in iustificationem vita, &c.* Sed in regeneratione spirituali, non extrinsecè solum iusti constitutimur per imputationem iustitiae Christi sed per veram & inhærentem iustitiam, ergo in generatione naturali non extrinsecè solum peccatores denominamur, per imputationem peccati Adæ, sed propria & intrinseca iniquitate maculamur: Deinde aperta est in contrarium definitio Tridentini *sess. 5. can. 3.* vbi dicitur peccatum Adæ quod origine unum est, & propagatione non imitatione transfusum, inesse singulis hominibus proprium, ergo non extrinsecè solum denominat homines, sed reuerè maculat intrinsecè: imò canone 5. dicitur quod per baptismum tollitur in nobis & remittitur peccatum originale, & non tantum non imputari, sed si peccatum originale non esset nisi sola imputatio peccati Adami, baptismo solum tolleretur hæc imputatio, ergo clarum est ex Concilio quod peccatum originale non est solum illud Adami peccatum, prout extrinsecè imputatum.

Conclusio
quarta.

Dico quartid, peccatum originale formaliter est macula similis illi quæ mansit in Adamo postquam commisit peccatum atque adeò est ipsum net Adami peccatum prout moraliter & interpretatiè fuit peccatum nostrum, & prout in nobis moraliter perseverans. Ita docent multi recentiores eruditissimi Franciscus Turrianus epist. ad Jacobum Amyotum de peccato originali, Curiel, Zumel, de Lugo, Arriaga, Martinonius.

Probatur
primo.

Ratio autem primò sit, quia, peccatum originale debet esse aliquid quod verè ac propriè sit peccatum, quod sufficenter sit voluntarium, quod unicuique intrinsecum sit & proprium: sed habere illa omnia non potest si non sit macula singulis hominibus propria, & intrinseca similis ei, quam transacto peccato contraxit Adam, & quam adulti omnes per propria peccata contrahunt; nihil enim aliud habere potest propriam rationem peccati & esse singulis proprium ac intrinsecum, ergo peccatum originale est huiusmodi macula: Maior ut dixi est Doctrina Concilij Tridentini: minor aurem patet, quia neque concupiscentia, neque priuatio gratiæ neque peccatum actualis Adami prout imputatum Deo sufficit ad peccatum originale. Vnde

Probatur
secundo.

Secundò argumentor quia si peccatum actualis fuit moraliter & interpretatiè peccatum omnium posteriorum eius, id est si peccante actu Adamo nos etiam omnes moraliter peccatum idem commisimus, potest esse in nobis macula similis ei quam transacto peccati actu Adamus contraxit: sed peccante actu & physicè Adamo nos etiam omnes moraliter peccauimus, & interpretatiè peccauimus, ergo peccatum originale potest esse macula similis ei quam Adamus habuit: Minor in qua est tota difficultas huius materiae probatur primum ex Apostolo c. 5. ad Roman. Et ita

(inquit) in omnes homines mors pertransit in quo omnes peccauerunt, sed peccare in Adamo nihil est aliud quam peccare Adamo peccante, ergo peccante Adamo eius omnes posteri moraliter peccauerunt. Deinde si fieri possit ut peccante Adamo nos etiam omnes moraliter peccauerimus, certè affirmari debet, quod reuerè peccauerimus peccante Adamo, sed hoc fieri potuisse probatur quia ut peccante Adamo interpretatiè peccare potuerint eius posteri, non requiritur aliud nisi ut Deus transferre potuerit voluntates omnium posteriorum Adami, in voluntatem ipsius Adami ut capitis, ita ut in eius voluntate omnium posteriorum eius voluntates continerentur, & ita ut physica eis operatio esset moraliter operatio omnium posteriorum eius, sed Deus potuit transferre ita voluntates omnium posteriorum in Adami voluntatem, ergo peccatum physicè voluntarium Adamo potuit esse moraliter peccatum voluntarium omnibus eius posteris. Minorem admittere sine dubio debent omnes qui peccatum admittunt originale, quomodo enim peccauimus omnes in Adamo, si voluntas Adami non continebat nostras omnium voluntates, id est si constitutus ita non fuit caput, ut eo peccante nos etiam peccauerimus. Quod quia totam mysteriū huius obscurissimi continet difficultatem, propterea explicandum illud est paulo diligentius. Ex quibus abhinc manebit soluta tota ratio dubitandi.

§. IV.

*An & quomodo fieri potuerit ut peccante Adamo, uniuersi etiam peccauerint eius posteri,
& ut eius voluntas contineret omnes voluntates.*

Videntur tria hæc esse prorsus synonyma, 1. quod peccate Adamo peccauerint omnes eius posteri. 2. quod Deus constituerit Adamū caput omnium posteriorum feceritque cum eo pactum de transfundenda in omnes vel iustitia vel iniustitia: tertid quod voluntates omnium posteriorum Deus transfulerit in voluntatem unius Adami quæ moraliter fuerit voluntas omnium eius posteriorum propter pactum illud. Hæc (inquam) tria idem significant, pendent autem omnia ex pacto illo quo Deus transfulerit voluntates omnes in voluntatem Adami.

Videretur igitur hoc esse impossibile primò, quia implicant ut voluntas alterius reputetur voluntas mea, quando ego non possum eam impedire, vel determinare, vel imperare; non enim aliter intelligi potest quod ego velim altero volente: sed posteri Adami nondum existentes non poterant eius voluntatem impedire, determinare, imperare, ergo fuit omnino impossibile ut voluntas reputetur voluntas posteriorum eius.

Secundò, Deus non potest transferre meam voluntatem in voluntatem alterius, magis quam bruti appetitum in voluntatem meam, habet enim in omnia æquale dominium, sed nemo dixerit quod Deus possit transferre appetitum bruti in meam voluntatem, ergo neque meam voluntatem transferre Deus potest in voluntatem alterius. Deinde si Adam ante peccatum procreasset liberos, non potuisset Deus efficere, ut peccante Adamo illi peccarent, ergo neque potuit Deus efficere ut illi peccarent, peccante Adamo antequam illi nascerentur. Denique vel fuit necesse ut Adamus sciret hoc pactum, vel non fuit necesse, neutrum dici potest, si enim fuit necesse ut sciret certè innumera commisit peccata; si non fuit necesse, potuit igitur sine cognitione malitia dei aliquod peccatum.

Tertid, si Deus meam voluntatem transfundat in voluntatem

Varij lo-
quendi
modi qui
sunt syn-
onyma in
presenti
questione.

Ratio pri-
ma dubi-
tandi.

Secunda.

Tertia.

voluntatem Adami, & eodem instanti quo ille peccabit, ego eliciam actum charitatis, eodem instanti ero in peccato, & in gratia: Imò similiter per eius pœnitentiam, & bona opera erimus omnes iustificati. Vnde virgo argumentum, si Deus potuit transferre voluntates nostras in voluntatem Adami in ordine ad peccatum potuit etiam transferre voluntates nostras in voluntatem Christi aut alterius sancti in ordine ad meritum, & sic possemus esse sancti & præmio digni propero opera alterius quod falsum est. Denique posset Deus facere ut nunc ego dormiens censear bene vel male operari, eo ipso quod bene aut male Petrus operabitur, quia Deus constituerit illum respectu mei caput morale.

Quarta. Absurdum est dicere quod solum Dei decretum est causa peccati originalis, sed si Deus ita transfluit voluntates nostras in voluntatem Adami, solum Dei decretum est causa totius huius peccati, quia fundamentum illius est duntaxat translatio voluntatum nostrarum in voluntatem Adami, ergo translatio illa est impossibilis. Deinde si ego extitsem quando præceptum impositum Adamo fuit, non potuisse absque peccato dicere me ratum habiturum quidquid ab eo gestum in eo negotio fuisset, hoc enim est exponere le peccandi periculo, quod non licet, ergo Deus non potuit eo modo transferre voluntatem meam in voluntatem Adami, ut quidquid ille faceret ego facerem.

Vt Respondeatur obscurissima difficultati, cui responderi nihil potest quod non sit difficile statuenda esse videntur duo, primum est potuisse omnino fieri ut Deus posteriorum omnium voluntates transfluerit in voluntatem primi parentis, in ordine ad obseruationem huius præcepti, adeò ut interpretatiæ ac moraliter nobis esset voluntarium id quod physicè ac formaliter erat voluntarium Adamo. Ita censent cum S. Thoma Theologi omnes quos ineptissime damnat nouis Dogmatibus l. 1. de statu naturæ lapsæ c. 5. & seqq.

Probatur autem ex supremo Dei dominio in omnes hominum voluntates. Deus enim ita dominatur omnibus hominum voluntatibus ut primum parentem potuerit constitutre personam publicam, & in eius voluntate moraliter includere voluntates omnium si contingit ut voluntas vnius reputetur voluntas eorum qui cum eo habent aliquam unitatem; posteri autem omnes Adami aliquam habebant unitatem cum Adamo, ergo poterat ex supreumo suo dominio efficere ut voluntas eius conferretur moraliter voluntas omnium posteriorum Adami: Maiores declarat S. Thomas exemplo humani corporis in quo aliqua huius unitatis appetit similitudo sicut enim humanum corpus & singula eius membra cum anima faciunt vnum totale individuum, cuius principium mouens est anima, ita omnes Adæ posteri cum eo totum aliquod vnum conflant non individuum, sed specificum, in quo Adam est veluti caput & principium à quo reliqua membra pendent: sicut ergo peccante voluntate hominis peccat totus homo, peccat enim manus, peccant pedes, peccant oculi, quia voluntas est voluntas omnium membrorum: sic peccante Adamo potuerunt peccare omnes eius posteri non physicè sed moraliter, quia voluntas illius qui erat constitutus caput, fuit voluntas omnium hominum. Imò cum peccat manus non peccat voluntate quæ sit propria ipsius manus, sed voluntate quæ omnibus membris communis est: sic peccatum Adami moraliter est mihi voluntarium non voluntate quæ specialiter in me sit, sed voluntate communis orationis. Deinde idem declaratur exemplo procuratoris aut legati, in quo princeps suam voluntatem reponit & transfundit

quodammodo: adeò ut volente aliquid legato dicatur etiam id velle Rex, qui suas illi commisit vices, quod ergo per se ipsum Rex potest efficere, potest id ipsum etiam multo magis efficere ipse Deus. Denique Respublica transferre potest voluntatem pupilli in voluntatem tutoris, ita ut quod physicè vult tutus illud ipsum moraliter velle censeatur pupillus. Ex quibus omnibus satis opinor liquet, quod voluntas vnius conscri moraliter potest esse voluntas alterius, ergo ex supremo suo dominio efficere Deus potuit ut voluntas capitis esset voluntas omnium membrorum adeò ut in Adamo continerentur voluntates omnium posteriorum eius qui eo peccante, peccarent omnes.

Statiendum secundò est, Deum non potuisse e modo transfundere voluntates nostras in voluntatem Adami, nisi per pactum quo illum constitueret caput morale omnium posteriorum, tūm in ordine ad gratiæ transfusionem tūm in ordine ad transfusionem ipsius peccati, & ita omnino pactum illud cum Adamo initum esse à Deo à quo Adamus constitutus est omnium caput, & voluntas eius facta est moraliter voluntas omnium. Ita communiter pactum illud Theologi constiunt sine quo negant explicari posse peccatum originale: rider autem Thralonice hanc doctrinam & pactum illud omne damnat nouis dogmatibus l. 1. de statu naturæ lapsæ c. 5. & 15. ut contrarium scripturis & doctrina Patrum, neminiisque notum ante Doctores scholasticos: sed imperite ille omnino & hereticæ.

Primò enim pactum illud Dei cum Adamo initum fundatur apertissimè in scripturis Genesios 2. In qua cuncte die comederis morte morieris, quæ verba de hoc Dei pacto esse intelligenda docent Rupertus l. 5. in Genesim c. 3. Ambrosius & Theophylactus in cap. 2. epistola ad Colossenses, & sanè patet quia non solam comminatur Deus Adamo corporis mortem, sed mortem etiam animæ, sed mortem corporis comminatur tanquam omnium capiti transfundendam ad posteros, ergo comminatur etiam mortem animæ ad eodem posteris transitur. Deinde aliter intelligi nequit Apostolus Romanorum 5. vbi docet per unum hominem mortem intrasse in mundum & per eum omnes peccasse: comparat etiam Christum Adamo, adeò ut sicut per vnius inobedientiam peccatores constituti sunt multi, sic per vnius obditionem iusti constituti sunt multi, sed sine decreto & pacto Dei non potuit transire in nos iustitia Christi, ergo sine huiusmodi pacto non potuit nobis nocere Adæ iniustitia.

Secundò, pactum illud aperte sancti Patres agnoscunt varia explicantes de illo scripture loca. Hieronymus verba illa Osee 6. ipsi scunt Adam transgressi sunt pactum meum, ibi prevaricati sunt in me. Chrysostomus verba hac Apostoli Coloss. 2. Delens quod aduersus nos erat Chirographum decreti. Augustinus l. 6. de Civit. c. 27. verba illa Genesios 17. Delebitur anima illa de populo meo quia pactum meum irratum fecit. Sed placet etiam S. Doctorem audire ut os obstruant illius à quo tota eius doctrina peruersè depravata est, l. enim 3. de peccatorum meritis peccauerunt in illo omnes, quoniam in illa natura, in qua omnes generare poterat adhuc omnes, ille unus homo erant, serm. 47. de diuersis, quia secundum propaginem carnis omnes in illo eramus, antequam in parente tanquam in radice ibi eramus, sic venenata est arbor ista ubi eramus, lib. 2. operis imperfecti contra Julianum, sed quia in illo qui hoc egit, quando hoc regit omnes eramus. Quarto autem quomodo in eo eramus nisi per pactum quo constitutus est caput morale omnium, alioqui peccata omnia parentum transirent in filios si nullum esset necessarium pactum Dei.

Conclusio
vii. q. 2

Probatur
ex scripturis.

Probatur
ex Patribus.

Probatur
denique
ratione.

Denique perspicua ratio est, quia certum est nos peccasse omnes in Adamo, & peccatum illud esse debere nobis voluntarium: implicat autem ut peccauerimus in Adamo, & ut peccatum illud sit voluntarium nisi posito pacto quo Adamus constitutus sit caput morale, in ordine ad derivationem gratia aut peccati: posito autem pacto illo facilè intelligitur quomodo deriuetur in nos peccatum, & quomodo illud faltem interpretatiè sit voluntarium: ergo illud pactum sine dubio celebratum est inter Deum & Adamum.

Solutio
nuntia
rations
dubitandi.
Prima.

Ad primam ergo Resp. voluntatem Adami quatenus constitutus est caput morale omnium posterorum ex Dei pacto, posse moraliter & interpretatiè reputari meam voluntatem, quamvis eam ego nec imperare possim, neque impedire, sicut voluntas capitatis reputatur voluntas omnium membrorum, voluntas tutoris reputatur voluntas pupilli, voluntas legati est voluntas Regis. Ego nondum existens dico liberè velle, moraliter & interpretatiè, non physicè ac formaliter, quia scilicet ille vult qui est caput meum morale, in cuius scilicet voluntate, mea continetur voluntas ex Dei pacto.

Secunda.

Ad secundam Resp. Deum ratione dominij potuisse transferre voluntatem meam in voluntatem Adami & constituere illum caput meum morale, sed non posse ratione supremi dominij transfundere appetitum bruti, in voluntatem hominis, quia brutum quando existit non est capax liberæ operationis. Si Adam ante peccatum habuisset liberos iam existentes potuisse etiam Deus tunc constituere illum caput morale respectu illorum, sicut constituere potuit Christum caput eorum, qui iam existebant. Neque propterea esse illi potuissent in peccato & gratia, quia si actum amoris illi eliciuerint non potuissent illis nocere parentis peccatum: videtur autem necesse fuisse ut Adamus sciret pactum illud, & peccatum suum esse peccatum omnium posteriorum, aliquo nulla ratione nobis dici posset esse voluntarium hoc peccatum, vnde Augustinus l. 5. contra Julianum. In quibus (inquit) nec scientia est, nec conscientia, sed scivit ille quid fecerit, in quo omnes peccauerunt, & singuli malum inde traxerunt: neque sequitur quod Adamus infinita commisit peccata quia non cognovit distinctè omnes posteros, sed cognitio eius tendebat in plures per modum unius, ideo unicum erat eius peccatum, vt patet ex dictis de unitate numerica peccatorum.

Tertia.

Ad tertiam liquet ex dictis, quod non possum peccare in alio, si eodem instanti eliciam actum amoris, quia gratia impedit peccatum. Per Adami bona opera & penitentiam non sumus iustificati, quia in ordine ad illa non est constitutus caput nostrum morale. Neque vero absurdum est quod Deus potuerit transferre voluntatem nostram in voluntatem Christi aut alterius sancti, tunc enim bona illorum opera non formaliter sed meritorie solum nos sanctificarent. Ego etiam dormiens possem interpretatiè ac moraliter operari bene aut male, Petro bene vel male operante qui constitutus esset a Deo caput, neque hoc aduersarius probabit esse absurdum aut impossibile.

Quarta.

Ad quartam fateor dici nullo modo posse quod Deus vel eius decretum sit causa peccati originalis, quamvis certum sit quod Dei decretum est conditio sine qua tale peccatum non esset. Nemo enim dixerit Deum esse causam omnium peccatorum, quia sine illius precepto peccatum prohibente nullum esset peccatum, quando Deus transluit voluntates nostras in voluntatem Adami, quem constituit omnium posteriorum caput decretum eius fuit conditio sine qua non esset peccatum, sed non fuit causa.

Concedo quod ego extitisse in quando impositum

Adam fuit præceptum, non potuisse absque peccato dicere me ratum habitum quidquid gestum ab eo fuisse, sed nego sequi quod Deus non potuerit transferre voluntatem meam, in voluntatem Adami quia Deus multa sine peccato facere potest, quæ homo non faceret sine peccato.

§. V.

Secunda difficultas, quod peccatum originale ipsum erit Adæ peccatum.

Statuebam contra Catherinum, & Pighium peccatum originale unicus proprieum esse ac intrinsecum, neque ipsum esse Adæ peccatum, quod tamen videtur destrui ex doctrina proposita.

Primo, enim peccatum habitualis non est aliud quām peccatum ipsum actualē præteritū persecutans moraliter; peccatum originale est peccatum habitualis, ergo est peccatum Adæ moraliter persecutans. Imò si peccatum originale est peccatum Adami persecutans moraliter ex defectu condonationis, sequitur quod nullum iam est peccatum originale, quia illud iam est condonatum.

Secundo, peccatum originale Petri, est peccatum Adæ præteritū, peccatum originale Pauli est peccatum Adæ præteritū, ergo unum est peccatum originale Petri & Pauli, ergo peccatum illud non est singulis proprium.

Tertio, peccatum originale huius pueri est actus præteritus moraliter manens, sed si actus ille præteritus existet physicè, non esset intrinsecus huic pueri nascenti, sed Adamo tantum, ergo nunc non est intrinsecus pueri, quia moraliter manere non est aliud quām habere nunc in ordine ad maculandum subiectum id quod haberet si duraret physicè.

Resp. peccatum originale quod assignauimus non esse ipsum peccatum Adami solius prout de omnibus tuus extrinsecè puerum propter diuinam imputationem, sed esse peccatum Adami prout fuit moraliter peccatum ipsius pueri & prout moraliter perseverat: vnde duplex in hoc peccato distingui deberet moralitas, altera quā propter transfigurationem voluntatis pueri in Adamum, ille actus Adami est moraliter actus ipsius pueri, id est operatus idem quod operaretur si esset actus pueri: altera moralitas est qua ille actus præteritus, quendiu non condonatur, censetur moraliter præsens. Fatoe peccatum illud Adami physicè sumptum unicum esse: sed esse tamen multiplex secundum vtramque illam moralitatem, & omnino proprium ac intrinsecum pueri, eodem proportione modo ac si puer ipse physicè peccasset. Vnde

Ad primam Resp. peccatum originale non esse peccatum Adami ut personæ particularis imputatum extrinsecè pueri. Sed esse peccatum Adami quatenus fuit moraliter peccatum omnium hominum in quibus perseverat moraliter. Itaque peccatum Adami non perseverat moraliter, quatenus fuit peccatum Adami proprium, sed perseverat quatenus fuit peccatum eorum qui renati non sunt per baptismum.

Ad secundum, disting. maiorem peccatum originale, Petri, peccatum est ipsius Adæ quatenus physicè fuit peccatum Adæ nego, quatenus moraliter fuit peccatum Petri concedo. Idem dico de peccato Pauli, acque ita peccatum originale Petri & peccatum Pauli sunt duo peccata moraliter.

Ad tert. Resp. disting. minorem, sed si actus ille præteritus existet physicè non esset physicè intrinsecus pueri, concedo, non esset intrinsecus moraliter nego. Ex quibus omnibus?

Colliges primum, peccatum originale sufficienter esse voluntarium ut participet veram & propriam rationem peccati, ex eo quod moraliter & interpretati-

ne

uè sit voluntarium. Licet enim verum sit quod concedit Augustinus Pelagianis l.6. contra Julianum cap. 10. nullum sine opere liberi arbitrij esse posse peccatum, non enim & hoc esset peccatum, quod origine trahetur, sine operatione liberi arbitrij, quo primus homo peccauit: negatur requiri ut illud voluntarium sit physicè ac formaliter voluntate illius qui peccat: peccatum enim in genere non significat aliud quam defectum quemdam moralem in nobis ortum ex deficiente aliqua voluntate: quod originali peccato conuenit.

An pro-
priè & vni-
voce pec-
catum.
Colliges secundò, peccatum originale non metaphorice solum aut impropriè peccatum dici sed propriè ac vniuocè, adeò ut ratio generica peccati conueniat tūm personali, tūm originali, quod contra Durandum afferunt Theologi esse de Fide, aut certè proximum Fidei, quia Scriptura & Patres, absolute illud appellant peccatum, & in Tridentino dicitur quod tollitur in baptismo tollitur totum illud quod veram habet rationem peccati, illud autem quod tollitur est peccatum originale. Licet ratio peccati personalis dicat voluntarium proprium & formale; ratio tamen communis peccati abstrahit à voluntario proprio, & à voluntario interpretatio.

QVÆSTIO II.

De causis & de pœnis peccati originalis.

Quæstio-
nis diuina.
Dixi hactenus existentiam & naturam damnatae huīus radicis, ex qua omnis hominū massa infecta & corrupta est. Venio nunc ad causas illius, quibus subiungam & pœnas sequutas hoc tam grande malum, explicata verò est adhuc causa eius formalis, finalis nulla esse potest, restat ergo tantum ut causa exponatur primò effectiva, secundò subiectiva, tertio pœna tūm huīus, tūm alterius vitæ quas commeruit hoc peccatum.

SECTIO I.

De causa effectiva peccati originalis.

S.Th.q.8 i.a.2.4.5.

Causa
peccati
originalis
non potest
esse physi-
ca.
Hac est celeberrima illa quæstio toties olim contra Pelagium disputata de traduce peccati, hoc est de causa per quam anima pueri, quæ creabatur à Deo solo expers omnis peccati, in ipso contactu corporis inquinabatur peccato. Causam enim physicam habere illud non potest cum non sit nisi macula moralis, habet ergo causam ad summum moralem, quæ non est Deus ut est per se notum, cum ab eo causari non possit malum, vnde solum restare potest peccatum Adæ, de quo duplex est difficultas, prima vtrum illud verè causet omnia peccata originalia, secunda quomodo illa causet.

§. I.

Vtrum peccatum Adami sit vera causa effectiva peccati originalis.

Prima ra-
tio dubi-
tandi.
Ratio dubitandi est primò, quia ut argumentatur Julianus apud Augustinum l.8. de nuptijs & concupiscentia cap.28. Non peccat iste qui nascitur non peccat ille qui genuit, per quas igitur rimas inter tot presidia innocentia peccatum fings ingressum. Vnde argumentor, quia si peccatum Adæ cauferet in pueris peccatum posita generatione, sequeretur peccare parentes generando, qui enim facit aliquid ex quo infallibiliter sequi videretur peccatum peccat. Imò sequeretur peccare Deum ex cuius solius voluntate ponitur peccatum.

Secundo, valet etiam argumentum aliud Pelagianorum apud eundem Augustinum l.5. contra Julianum c.3. l.de origine anima ac epist. 26. & 157. quod si anima per generationem inquinatur, sequitur omnino, quod illa est ex traduce, id est quod illa non minus traducitur à parentibus quam ipsa caro, nam anima deriuare non potest peccatum ab ea causa per quam ipsa non deriuatur: dicere autem quod spiritualis anima inquietur per contactum carnis, implicare videtur, quia caro agere non potest in spiritum. Deinde anima vel innocens à Deo creatur, vel nocens: si primum ergo in illo codem instanti temporis anima nocens est, & innocens cum in primo illo instanti vnta sit corpori: si secundum ergo Deus causans animam, & totum quod in ipsa est creans, causat etiam ipsum peccatum.

Tertio, Achilles erat Pelagi lib.2. contra Julianum cap.2. & 3. & l.de peccatorum meritis cap.8.9.10. nullus effectus exire potest à causa quæ non actu existit, sed peccatum Adæ non existit actu, & parentes ipsi sèpè non habent peccatum originale, ergo illi non possunt in nos transmittere peccatum illud originale.

Dico primò, causam effectuam immediatam peccati originalis aliam non esse quam personale Adami peccatum quo violavit præceptum Dei de non comedendo fructu ligni scientiæ: peccatum vero Euæ aut etiam aliorum parentum non esse causam humani peccati.

Ratio pri-
ma partis
ex scriptu-
ris.
Prima pars secundum fidem Catholicam certa omnino est ex Apostolo Roman.5. Per vnum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes pertransiit in quo omnes peccauerunt. Explicatque id Augustinus varijs exemplis, Patris qui ex intemperantia tibi podagram fecit, eamque in posteros transmisit; Deinde radicis, vitiæ, nec mirum, nec iniustum est quod radix profert damnata damnatos, inquit l.3. contra Julianum c.12. Denique fontis, nihil malii habent parvuli nisi quod de fonte traxerunt. Solus videlicet Adam constitutus est caput, radix, & fons omnium posteriorum, & cum eo pactum iniit de transfundenda in posteros gratia vel peccato.

Ratio se-
cunda par-
tis.
Seconda pars quod sola manducatio fructus vertit causa sit peccati constat ex 2. Genesio, Quacunque die comedere ex eo morte morieris, vnde argumentor. Illud peccatum est causa peccati originalis quod est causa mortis, sed manducatio illa illicita fuit causa mortis, ergo illa etiam est causa peccati, cum autem dicitur quod superbia causa est totius ruinæ, intelligi debet de superbia quæ iuncta fuit cum ea manducatione, illius enim mortuum non fuit sola voluntas gula, sed appetitus gloria illicitus eritis sicut dicitur.

Ratio se-
cunda par-
tis.
Dices, illud quod causat peccatum originale verum est peccatum: peccatum externum manducacionis non est verum peccatum quia nihil addit malitia supra ipsum internum appetitum, ergo internus ille appetitus non autem manducatio externa fuit causa peccati. Deinde voluntates nostræ transfusa in voluntatem Adami, prius peccauerunt quam Adamus pomum comedisset, contractum tamen à nobis fuisse peccatum originale.

Respondeo peccatum externum posse sumi vel soluuntur.
Solutariè, vel prout vnum facit cum interno peccato, primo modo nec est peccatum, neque peccatum causat originale: secundo modo est verum peccatum? Ideo distinguitur maior, peccatum originale causatur per verum peccatum tūm internum tūm externum, concedo, internum duntaxat, nego. Deinde dico voluntates nostræ non fuisse transfulas in voluntatem Adami in ordine ad transgressionem mercè internam,

Secunda.

Tertia.

Conclusio
prima tri-
partita.Ratio se-
cunda par-
tis.Obiiciun-
tur duo.

internam, sed in ordine ad transgressionem tūm internam tūm externam, vnde distinguo illud antecedens, voluntates prout transfusæ in Adamum, peccante interiùs Adamo prius peccauerunt quām Adamus peccaret exteriùs, posito quod Adamus peccaret tūm interiùs tūm exterius concedo, posito quod Adamus peccaret interius tantūm nego.

Ratio ter-
tiae partis.

Tertia pars de peccato Eux quod illud non nobis nocuerit, ab omnibus tenetur propter Apostolum dicentem, quod *Per unum hominem mors intravit simul cum peccato*, vnde concluditur quod solum Adæ peccatum totius exitij causa fuit. Vtrum autem transtulit peccatum in Cainum, si Adamus peccasset post eius nativitatem, probabilior videtur pars negans, quia ille non fuisset genitus ab Adamo peccatore, atque adeò videtur probabilius quod non contraxisset peccatum, quamvis ex dictis sequatur quod potuisse illud contrahere.

Responde-
tur ad pri-
mam ra-
tionem
dubitandi.

Ad primam Respondet optimè Augustinus, *Quid queris latenter rimam, sun habeas apertissimam ianuam?* per unum hominem (inquit Apostolus) per unius hominis delictum (inquit Apostolus) peccatum intravit. Nego igitur peccasse Adamum, aut peccare alios homines generando ut male inferebat Pelagius, quia quamvis facere aliquid vnde per se sequatur alterius peccatum, sit semper peccatum, licet tamen potest fieri aliquid ex quo per accidens sequatur peccatum quando vniuersitatem iure nostro. Certum est autem quod peccatum originale non nisi per accidens sequitur ex generatione, idèo qui generat suo iure vtiens non peccat multo verò minus peccat Deus, quamvis ferat præceptum ex cuius violatione sequitur peccatum.

Ad secundam.

Ad secundam Resp. dubitasse diu Augustinum circa originem animæ propter hoc argumentum, nunc autem comperta res est, quod anima quamvis creetur à solo Deo contrahit peccatum eo ipso instanti quo vnitur corpori, & incipit esse homo; anima enim prout iuncta carni est homo, potest deriuare peccatum ab ea causa à qua ipsa quidem non deriuatur, sed deriuatur homo: contactus carnis & ipsa caro non inquinat effectiù animam, sed est conditio sine qua non viviaret anima. Similiter anima creaturæ à Deo innocens prout est à Deo, & nocens prout per naturalem generationem vnitur carni, vnde non sequitur quod peccatum sit à Deo.

Ad tertiam.

Ad tertiam Resp. falsum esse quod causa moralis debeat necessariò existere tunc quando causat effectum. Vnde respondet vterius August. quod sicut granum sine paleis generat granum cum paleis, homo circumcisus generat hominem incircumcisum, sic Adamus iam iustus potuit generare filios iniustos, quia per peccatum præcedens contraxit obligationem generandi homines filios participantes prius illud peccatum.

S. I.

Modus quo ex peccato Adami traducitur in omnes peccatum originale.

Dogma
Iansenii de
traduce
peccati
originalis

M

quit item hanc nuperus Augustini & Theologæ totius corruptor, lib. 1. de Statu naturæ l. p. cap. 6. & seqq. vbi ex profundissimis, vt ipse ait, & adhuc incognitis Augustini thesauris, nouum eruit dogma nunquam auditum anteā inter Theologos, quod vera & vna causa transfusionis primi peccati non sit peccatum Adæ supposito Dei pacto & generatione ordinaria, hac enim somnia esse vigilantium, sed sola libido & concupiscentia carnis, sed delectatio carnalis quæ inest parentibus quando gignuntur. Illa enim (inquit) etiam physicæ ac necessariò traducit peccatum Adami quod nullo alio modo possit participari: atque adeò si miraculosè aliquis sine volun-

prate generaret, prolem haberet nullo infectam peccato.

Ratio autem primò dubitandi est, quia videretur ita dixisse Augustinus, primò enim significat sapientissime foliam infectionem concupiscentia causam esse proga-
vandi. *Prima ratio dubitandi.*
tationis peccati lib. 1. de nuptiis cap. 2. *Hec (in-
quir)* concupiscentia que solo sacramento regenerationis expiatur profecto peccati vinculum traiecit in posteros. lib. 1. de peccatorum meritis cap. 9. *Occulta tabe con-
cupiscentia sua, rabificauit in se omnes de sua stirpe na-
cenes, & lib. 2. cap. 18. Propter hanc concupiscentiam
sit ut de iustis, & legitimiis iupitis filiorum Dei, non fi-
lii Dei, sed filii generenrur seculi.*

Secundo, docet quoque sapientissime Augustinus rationem propagationis peccati esse corruptionem naturæ concupiscentia infectæ per quam efficiatur ut cum natura vitium quoque ipsum communicetur, quia naturale est ut simile producatur à simili, verbi gratiâ, lib. 1. de nuptiis cap. penult. *Illi magno
primi parentis peccato, natura nostra in determina com-
mutata non solum facta est peccatrix, sed gentis etiam
peccatores. Quod assertit etiam lib. 13. de cinitat. Dei,
cap. 3. & 15.*

Tertiò, assertit etiam quod si quis gigneret sine con-
cupiscentia, sine peccato sobolem generaret, epist. 89. *Proinde isti quem forte inuenient infantem non ex illius
homini concupiscentia procreatum, illam dicant non ta-
li peccato fuisse obnoxium, & lib. 1. de Nuptiis, Ex hac
concupiscentia carnis tanquam filia peccati, quacunque
nascitur proles originali est obligata peccato. Denique l. 5.
contra Iul. c. 15. rationem afferit cur Christus sine pec-
cato conceptus sit, quia nulla in eius conceptione fuit
concupiscentia: Caro itaq; Christi mortalitatem de mor-
talitate materni corporis traxit, contagium peccatis origi-
nali non traxit, quia concubentis concupiscentiam non
inuenit. Hæc & alia plura ille congerit contenditque
in hoc etiam consensisse ceteros Patres, imò & Ponti-
fices, & Concilia, & Ecclesiam Vniuersam, solos au-
tem diffensisse, ac Augustinum intellexisse Pelagianos.*

Dicendum tamen est secundò, causam per se quâ peccatum originale in nos traducitur nullo modo esse secunda. *Conclusio*
concupiscentiam & voluptatem carnis cum qua con-
cipimus, sed solum Adæ peccatum supposito Dei pa-
cto, & generatione facta per viam ordinariam. Ita
consent Theologi omnes, imò & sentire debet om-
nis qui sapit.

Primo enim dicere quod concupiscentia parentum & voluptas carnis physicæ ac necessariò traducit tio-
nem prolem peccatum Adami est absurdissimum, quia delectatio illa carnis corporeæ est & materialis, ergo in animam spiritualem agere nullo modo potest, ergo nec imprimere in ea potest peccatum. Imò si physicæ peccatum deriuaretur ex hac libidine sine vlo Dei pacto certè non Adami magis deriuaretur primum peccatum, quam peccata omnia parentum, imò & aurorum omnium qui descenderunt linea recta ex Adamo ad nos. Deinde in statu etiam innocentia genera-
tio facta non esset sine delectatione generantium, & tamen nullum traductum fuisset peccatum: neque sa-
tis est dicere quod in statu innocentia concupiscentia illa non fuisset contra rationi, quia neque nunc in legitime conjugatis rationi aduersatur.

Secundo, repugnat etiam Scripturis, Concilio Tridentino, & rationi ut constat ex dictis nuper de pacto Dei cum Adamo, quo sublatu tollitur peccatum originale, causam enim transfusionis huius alter assignat Apostolus Roman. 7. *Per unum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines pertransiit in quo omnes peccau-
runt. Causam videlicet huius transfusionis esse docet
quæ omnes peccauerunt in Adam, non autem quia
cum*

cum delectatione parentum geniti sunt: quod idem docet sapientissimum Tridentinum praesertim *sess. 6. cap. 3.* possuntque plura proferri ex Augustino qui omnino docet peccatum in nos traduci quia quando peccauit Adam omnes homines erant ille unus homo ut ostendebam. *quest. 1.*

Si quando visus est Augustinus dicere quod concupiscentia traducit in nos peccatum nullo modo debet intelligi quod traducatur per illam ut causam physicam, ut somniet aduersarius. Inde neque per causam moralem, primum enim est prorsus impossibile, secundum repugnat fidei & rationi ut ostendebam. Significauit ergo tantum S. Doctor concupiscentiam esse signum a posteriori huius peccati, quia nomine (concupiscentiae) intelligit generationem qua secundum viam ordinariam adiunctam habet carnis libidinem, vult enim quod generatio facta secundum viam ordinariam conditio est sine qua nullum esset peccatum. *Vt certe ut recte obseruat Recanus c. 9. q. 5.* Significauit tantum causam peccati originalis non fusile tantum generationem, sed generationem ex natura corrupta cuius signum est libidinis ardor sive contra rationem, qualis non fuisset, si non peccasset Adam, sic enim soluuntur omnia qua obiicit aduersarius.

Ad primam enim Rcp. verum esse quod concupiscentia peccati vinculum traicit in posteros intelligenti nomine (concupiscentiae) generationem ordinariam cuius comes & signum est ipsa concupiscentia: quando dicit quod occulta tare concupiscentiae sua tabificauit in se omnes de sua stirpe nascentes, nomine (concupiscentiae) significat appetitionem illam prauam Adami qua & ipse peccauit, & posteros inquinauit peccato.

Ad secundam Resp. vere dixisse Augustinum corruptionem naturae infectae concupiscentia propagare in nos peccatum, sed nomine (corruptionis) intelligit peccatum Adae per quod depravata est etiam concupiscentia qua signum est & effectus talis corruptionis.

Ad tertiam Resp. Augustinum quando dixit eum qui sine concupiscentia generaret, genitum non esse peccatores, significare nomine (concupiscentiae) ut dixi, generationem factam via ordinaria, propterea enim Christus etiam si Deus non esset, peccati esset expers, quia non esset eo modo genitus. Alia omnia qua Irenensis congerit inania sunt & eadem habent responsonem.

SECTIO II.

De causa subiectua peccati Originalis.

S. Thom. quest. 83.

Quilibet homo via naturali genitus contrahit sine dubio peccatum istud, ut concluditur ex generalibus loquendi modis scripturarum: *In omnes enim homines mors pertransit in quo omnes peccaverunt: & nemo mundus a forde negre infans unius diei.* Proximum subiectum inhalacionis huius peccati est voluntas, subiectum denominationis est anima tota immo totus homo. Nugantur autem qui peccatum hoc existimant esse in semine vel in carne.

Tota ergo difficultas esse potest de Virgine Deipara de qua celeberrima est inter Theologos disputatione circa imminutatem illius tum a macula peccati, tum ab eius debito, quam utramque magnae Matris prerogatiuam in tractatu proprio de Deipara, sic opinor omni probationum genere esse stabilitam, ut nihil habeam hoc loco quod addendum putem.

SECTIO III.

De paenitentia peccati Originalis.

Explicatis causis peccati originalis venio ad damnationem huius arboris fructus, in quibus explicandis Tom. I.

duplicem mihi scopulum enitandum esse: alter est error Pelagi qui negabat illum in nos transisse malum ex peccato Adae, quod nocuerit illi soli: Alter est scopus in quem impegerunt foedissime Lutherus, Calvinius, & nuperus dogmatista qui totam naturam usque adeo voluit per hoc peccatum prostratam & foedatam esse, ut nihil illi sit reliquum, vel libertatis vel integritatis. Quos errores ut refellam distinctius video has penas diuidi posse in eas qua causantur in hac, & eas qua causantur in altera vita.

Errore
Pelagi,
Lutheri,
&
Calvini

§. I.

Pena peccati originalis pertinentes ad hanc vitam.

Sic appellantur ea mala, qua propter primi parentis peccatum omnes eius posteri patiuntur, unde magis evidentur esse penae peccati Adae quam nostri originalis peccati, sunt autem partim negatiua, quia priuant aliquo bono quod in statu innocentiae habitu eramus, partim positiva quia sunt aliquid malum quo eramus carituri in eo statu. Utique pertinent vel ad corpus vel ad animam.

Certum igitur primò est, mortem corporis & ceteras omnes infirmitates ac dolores qui corpus corruptibile affligunt esse veros effectus & penas peccati Adae. Ita enim contra Pelagium & eius assertas definitum haberur in Concilio Palæstino primum, deinde in Mileutano, Carthaginensi, Arausiano, Tridentino: primus videlicet Hæretici huius numeratur error quod Adam factus a Deo mortalis, sive peccasset, sive non peccasset morti semper obnoxius esset futurus: Deinde quartus quod per mortem, vel prævaricationem Adae non omne hominum genus moriatur. In contrarium autem statuunt predicta Concilia quod si persistisset homo in veritate, posteri eius omnes immortales erant futuri, & ab omni corporum afflictione liberi. Undecunque illa oriri posset sive ab intrinseco sive ab extrinseco: non quod hoc ex ipsa natura oriatur ut voluit Michaël Baius, sed ex solo gratia præuilegio. Sic omnino colligitur ex Scripturis Sap. 2. *Fecit Deus hominem inextinguibilem, ad imaginem similitudinis sua fecit illum, vel ut haberetur in Græcis emendatoribus & legit etiam Athanasius lib. contra Gentes Fecit Deus hominem ad immortalitatem, ad imaginem semper inextinguibilem sua fecit illum, nam pro idiorum legitur adiutorio: Genesios 2. In quacunque die comedetis ex eo morte morieris: stipendia peccati mors; per unum hominem mors intravit in mundum, &c. plura ex quibus Theologi agentes de opere sex dierum statuunt certissimum hoc esse dogma Fidei.*

Obiicit Scotus moriturum fuisse puerum quem parentes sine ullo cibo & portu reliquisten, quod mors naturalis erat, & homo liber ad se occidendum vel ad abstinentiam ab omni cibo. Respondetur enim haec omnia in statu illo beatissimo innocentiae non fuisse, impossibilia, Deo impidente omniaque auerente mala prouenientia vel ab intrinsecis causis, vel a foris inconvenientia.

Certum est secundò plures etiam & multo grauiores penas per hoc peccatum causatas esse in anima hominum omnium, reuocari commode possunt ad priuationem originalis illius iustitiae quæ reddebat homo subiectum Deo & rationi, Deinde ad quatuor illa vulnera quæ sequuta sunt subtractionem illam iustitiae. Primum vulnus in intellectu ignorantiæ est tum negatiua, quia multa nunc immo innumeram ignoramus quæ in statu innocentiae ignoraturus nemo erat, tum positiva quia in multis decipiuntur in quibus clare perspecturi eramus veritatem, & de rebus ut sunt recte iudicaturi, quia scilicet ex gratia illa emicuisse in intellectum radius omnem expellens caliginem & erro-

Cuius ge-
neris sunt
penae pec-
cati origi-
nalis in
hac vita.

Mors &
ceteræ in-
firmitates
sunt penæ
peccati
contra Pé-
lagium.

Responde-
tur sc. i.
Objectione:

Quatuor
vulnera
illata ani-
mæ per
peccatum
originale:

450 Disp IV. De Peccatis. Quæst. II. Sect. III.

res discutiens, nunc damnati ad tenebras, cæci viuimus & de tenebris interioribus, ruimus in tenebras exteriore vbi erit fletus & stridor dentium. Secundum vulnus, voluntatem malitia corruptit: quia voluntas hominis per iustitiam illam erecta bonum sequebatur rationis, neque declinabat amorem ad sensibilia, nunc autem frano illo gratia destituta, hæret in infirmis, torpet ad superna & æterna, suōque pondere prona creaturas spectat, deserit Creatorem. Tertium vulnus in appetitu concupisibili concupiscentia illa est malorum omnium incentrix, corruptrix bonorum. Fornax intra ipsam animam accensa, & accendens animam. Est enim appetitus, bonorum sensibilium rationem præueniens, & rebellis rationi, non expeccat videlicet ut ei voluntas imperet, & imperantem non audit proprièque vocatur fomes peccati. Quartum vulnus in appetitu irascibili est infirmitas, ratione cuius torpet homo ad quodvis bonum honestum, quamvis ad sensibilia vegetus semper & erectus sit ut in sequentibus explicabitur. Hæc (inquam) vulnera sunt inficta homini descendenti ab Ierusalem in Iericu, à gratia in peccatum, vbi semiuius relatus est, ut eleganter explicat Beda.

**Deliria
Hæretico-
rum circa
poenas
peccati
originalis.**

Certum est tertio, alias omnes poenas peccati originalis excogitata à nouatoribus falsò inuictas esse à Caluno, Luthero, & nuper ab Irenensi dogmatista lib. 2. de statu naturæ, vbi sequuntur Michaëlem Baium incredibili & profluo abstola comminiscitur de peccatis per hoc Adami peccatum causatis. Primum videlicet delyrium eius est circa ignorantiam, vult enim ex hoc peccato factum esse, vt illa quamvis sit inuincibilis & non possit vitari non excusat tamen à peccato. Satis enim esse ut Adamus huiusmodi scientiam habuerit & peccauerit, nunc ad ista peccata nostra quæ sunt peccati poenæ, nullam exigi notitiam malitiæ: quæ fuit Michaëlis Baij 68. propositione inter damnatas à Pio V. & Gregorio XIII. Secundum delyrium Deponenti veteroris est circa concupiscentiam, de qua comminiscitur adhuc plura: vult enim illam non esse naturalem potentiam, sed qualitatem impressam ex peccato quæ sentia sit omnium peccatorum: motus enim omnes concupiscentia peccata esse, oninam amorem creature propter ipsam graue peccatum esse. Denique delectationem omnem malam esse quæ actu non refertur ad Deum; erant autem haec propositiones Baij 74. & 75. Tertio potissimum circa libertatem errat grauissime lib. 3. & seqq. vult enim peccato illo extintam esse penitus libertatem omnem à necessitate, nullam enim esse nunc indifferentiam ad agendum vel non agendum, neque in ea nunc consistere libertatis naturam: illam videlicet in statu naturæ integræ constitutam fuisse in illa indifferentia, nunc autem mutram illam esse, tantumque consistere in ratione voluntarij cui non repugner necessitas & determinatio ab extrinseco. Ideoque gratiam in statu naturæ integræ potuisse repudiari, nunc autem omnino necessitatem. Quæ sunt propositiones Baij 65. & 66. Denique causam reprobationis omnium reprobatorum nullam contendit esse aliam, quæ peccatum originale, Deum enim ex eo solo sine præuisione ullius demeriti personalis decernere damnationem omnium damnatorum. In quibus omnibus ut vides Caluinum ipsum adæquat infania, malitia superat dum hæc delyria quæ appellat ipse tremendam & arcana doctrinam, non veretur tribuere authori Augustino, quod sèpè in sequenti tractatu de gratia refutabitur.

Nunc illis omni s'num est quod videtur habere inter Catholicos difficultatem.

§. II.

*Vtrum homo in statu naturæ lapsæ deterior sit
quam in statu puræ naturæ.*

Triplicem Theologi distinguere solent nature statum: Integræ appellant naturam eam quæ iustitia originali ante peccatum ornata erat: naturam lapsam, eam quæ post peccatum priuata est hac iustitia, puram naturam eam in qua nullum est donum supernaturale, nec ad beatitudinem est eucta supernaturalem. Homo in statu naturæ lapsæ caret haud dubiè pluribus donis quæ habuerat adhuc integræ, sed queritur, vtrum aliqua etiam facultate benè agendi, quæm haberet in statu puræ naturæ, vel etiam habeat impressam qualitatem aliquam malignam, quam habiturus non esset in eo statu naturæ omnino puræ, & nihil habentis supernaturale.

Ratio dubitandi primò est, quia si natura post lapsum &quæ integræ est ac esset natura omnino pura falsò dixit Augustinus in multis locis quod natura per peccatum est vitiata, depravata, vulnerata, corrupta. Falsò etiam dixit Beda quod homo per peccatum spoliatus est gratuitis, & vulneratus in naturalibus, satis enim erat dicere quod spoliatus est gratuitis, nam vulneratus esse non potest in naturalibus, cum in statu puræ naturæ non haberet ullum vulnus, & tamen haberet eadem omnia quæ nunc habet.

Secundò non possumus habere nunc intellectum qualem habemus in pura natura, tunc enim esset intellectui debita congrua cogitatio ad operandum aliquid bonum morale, nunc autem post peccatum omnis cogitatio congrua nobis est indebita, nisi per gratiam redemptoris illa nobis donetur, quod probo, quia homo lapsus ex vi primi peccati constitutus est in ultimo termino damnationis, nisi reparetur per Christum, sed homo damnatus meretur carere omni cogitatione congrua ad operandum honestè, igitur homo lapsus debet care omni cogitatione congrua. *Peccans ille* (inquit Fulgentius libro de Prædestinatione & gratia cap. 13.) qui sine peccandi necessitate creatus est, in eo quod anima sanitatem delinquendo perdidit, etiam cogitandi que ad Deum pertinent perdidit libertatem.

Tertiò, non habet homo lapsus libertatem arbitrij qualem habuit adhuc innocens & qualem habet in pura natura, sic enim contra Pelagianos assertit Augustinus pluribus locis, verbi gratia in libro propositionum in epistolam ad Romanos propos. 17. *Liberum arbitrium perfectum fuit in primo hominè: in nobis autem ante gratiam non est liberum arbitrium ut non peccemus.* & libro de perfectione iustitiae cap. 4. *Victa vito in quod cedidit voluntate, cœruit libertate naturæ.* libro de Correptione & gratia cap. 1. *Nunc postea quam magna illa merito peccati est amissa libertas, etiam maioribus donis adiuuanda remansit infirmitas.* Denique in epistola 107. Ad Vitalem, *liberum arbitrium ad diligendum Deum primi peccati granditate perdidimus.* Ind in Concilio Arafusiano damnantur illi qui negant liberum arbitrium peccato fuisse attenuatum & inclinatum.

Quartò, concupiscentia carnis quatenus pondus quoddam est ad fruendum rebus creatis, & inclinatio ad voluptates sensuum, nec erat in statu naturæ integræ, nec esset in statu puræ naturæ: nam illa carnis delectatio est peccatum ut diserte prædicat Augustinus, v.g. lib. de perfectione iustitiae c. 6. Concupiscentia carnis utique vitiola est & culpabilis, nihilque aliud est quæm desiderium peccati, vnde l. 4. contra Iulianum c. 2. *Si est in vobis ullus sensus humanus, nunquid potest?*

De Peccato Originali.

451

potes & malum esse peccatum, & bonum esse desiderare peccatum? Quod etiam manifestè confirmatur, quia si sola priuatio iustitiae ficeret in nobis talem carnis rebellionem, sequeretur quod sola gratia ficeret obedientiam appetitus: ciuidem enim rationis erat gratia originalis, cuius est gratia nunc sanctificans, quæ in hominibus iustis non tollit rebellione concupiscentię.

Dico primò, nihil habet homo in statu naturæ lapsæ, neque aliquid amisit eorum quæ haberet in statu puræ naturæ, sed easdem omnino habet vires: unde tota naturæ depravatio inducta per peccatum fuit solum amissio donorum supernaturalium. Ita contra sectarios omnes docent orthodoxi omnes Theologi, quos dabunt Bellarminus lib. 4. de statu primi hominis, cap. 4. Sua proleg. 4. de gratia, cap. 8. Valent. disputation. 6. q. 1. p. 1.

Ratio prima ex partibus. Primi enim sic ex partibus aperte habetur nam S. Dionyius, verbi gratiâ, cap. 4. de diuinis Nominibus, docet mansissim in Angelis omnia naturalia post peccatum, quod idem dici debere de hominibus tradit S. Thomas quaest. 95. art. 1. Deinde docent corruptiōnē naturæ factam esse per solam spoliationem hominis & gratiæ ablationem Augustinus, lib. 9. de Genesi ad literam cap. 10. & lib. 11. cap. 31. Ambrosius lib. 2. de Iacob & vita beata, cap. 5. & quod caput est Tridentinum scilicet in decreto de peccato Originali. Unde argumentor non potuit natura humana fieri deterior, quam esset in statu puræ naturæ si non amisit perfectionem villam naturalē potentiarum neque acquisiuit villam qualitatem malam habitualem, sed neque amisit perfectionem villam naturalem, neque acquisiuit malam villam qualitatē habitualem, ergo tota eius corruptio facta est per gratiæ priuationem. Probatur minor, quia eadem est hominis subtilitas & eadem potentia quæ neque augeri possunt, neque minui, quid ergo naturalis perfectionis subtrahi potuit? Deinde non potuit corruptio illa & inclinatio ad malum fieri per additionem villi malæ qualitatis, quæ impossibilis est, neque villam potest habere causam productiūam, neque dici potest quid sit, neque necessaria est ut per eam homo proclivis sit ad bona sensibiliā, quia in statu puræ naturæ appetitus sensitius eodem modo rebellis esset rationis & inclinaret ad sensibiliā, cū esset simili appetitui brutorum, sicuti nunc illi est simili, & obiectum eius esset bonum delectabile sicuti nunc. Unde

Ratio à priori est, quia, tunc homo esset in eodem statu in quo nunc est post peccatum Adami quando haberet corpus eodem modo corruptibile, intellectum eodem modo cæcum, voluntatem inclinatam ad malum, concupiscentiam rebellem & inclinatam ad sensibiliā; sed in statu puræ naturæ homo corpus haberet corruptibile ac morti obnoxium, nam haberet easdem causas mortis internas & externas, eadem haberet in intellectu tenebras, quia semper intelligeret per sensus, & passiones cum excercarentur: Voluntas eandem haberet inclinationem ad malum quæ non est aliud quam seruitus & immunitio libertatis seu difficultas operandi honeste orta ex rebellione appetitus: Denique illa rebellio appetitus eadem esset, ut ostendebam: ergo si homo esset in statu puræ naturæ haberet illa omnia quæ habet nunc in statu naturæ lapsæ per peccatum: atque ita peccatum primi parentis non vulnerauit posteros eius nisi tollendo bona supernaturalia indebita naturæ; non enim aliter differt homo in statu naturæ lapsæ, ab homine in statu puræ naturæ, nisi ut homo spoliatus ab homine nudo, ut docent communiter Theologi.

Respondetur ad pri-
mam ratio-
nem dubitandi.
Ad primam enim Resp. verè dictum esse ab Augu-
stino quod natura per peccatum vitiata, corrupta,
perdita est comparando scilicet eam cum statu innocentia, non eam comparando cum statu puræ naturæ, iustitia enim originalis impeditabat totam il-

lam perturbationem potentiarum. Verè igitur dicit Beda quod homo peccando spoliatus est gratuitis, & vulneratus in naturalibus, qualia scilicet illa erant in statu innocentia non qualia fuissent in statu puræ naturæ, vbi fuissent eadem omnia, quæ modo sunt in nobis, sed non habuissent rationem vulnerum quam nunc habent, quia facta est scissio rerum prius vñitarum,

Ad secundam Resp. intellectum eundem nunc & Ad secundam eodem modo cæcum esse, quo esset in pura natura. Quod obiicitur de cogitatione congrua solueretur in tractatu sequenti vbi contra Vasquem ostenditur debitam esse homini lapsi quandiu est viator, con- gruam aliquam cogitationem saltem ad opera facilia. Vbi etiam,

Ad tertiam dicitur quomodo per peccatum amissi- Ad tertiam sa sit libertas prout opponitur seruituti non libertas prout opponitur necessitatì.

Ad quartam Resp. satis dictum esse quod concipi- Ad quartam sentientia in statu puræ naturæ omnino eadem esset ac nunc. Dicere autem quod illa est peccatum, error est Calvini, planè alienus à mente Angustini qui non loquitur nisi de voluntatibus & concupiscentiis rationi contrariis, nam aliquæ sine dubio sunt voluntates non malæ, alioquin nec etiam ex bono sine liberet illi frui. Iustitia originalis non erat sola gratia sanctificans, sed præter eam includebat etiam plura etiam alia, quibus impidebatur rebellio potentiarum & præsentim appetitus, verbi gratiæ protectio externa Dei, concursus, & auxilia efficacissima qui- bus totus ille ignis libidinum extingueretur, addunt etiam aliqui Theologi habitus quoddam internos qui- bus continerentur in officio potentia, quod est etiam probable: patet ergo quod rebellio appetitus & concupiscentia illa indomita oriri potest ex priuacio ne sola iustitiae originalis.

§. II.

Pœna peccati Originalis pertinentes ad alteram vitam.

Ad pœnas cum ventum est puerorum (inquit Augustinus epist. 28.) magnis mihi crede coarctor angustiis, nec quid respondeam prorsus inuenio. Ut autem dicatur breuiter quales illæ sint distinguenda in primis est pœna danni, à pœna sensus, de priori enim nulla est inter Theologos controvërsia, de posteriori magna difficultas est, vtrum pueri decedentes cum originali macula puniantur in inferno, & torquentur igne illo sempiterno qui damnatos deuorat.

Ratio enim dubitandi primò est, quia sic videtur colligi ex Scripturis nam Matthei 25. sententiam non pronunciat nisi dupličem Christus index, altera benedictos vocat ad possidendum paratum regnum, altera maledictos mittens in ignem æternum, inter eas autem nihil esse medium docet aduersus Pelagianos Augustinus, serm. 11. de verbis Apostoli cap. 3. Deinde idem ex Concilio Florentino videtur colligi vbi sess. ultima in litteris vñionis dicitur animas eorum qui cum peccato mortali, vel cum originali solo decidunt, mox in infernum descendere pœnis dispatribus cruciandas.

Secundò, idem innumeris Patres disertè afferunt, Secunda. & quidem Augustini mentem nulla interpretatione detorqueri alio posse probant Vasques & Petauius. Docet enim vbique contra Pelagianos quod pueri mitius quidem cruciantur quam alij peccatores, sed igne tamen torquentur cum illis. Idem docent Gregorius Magnus lib. 9. Moralium cap. 12. Fulgentius, lib. de Fide cap. 3. & lib. de Incarnatione cap. 30. Alcimus, Auitus, & alij sine numero.

Quales sine
pœna pue-
rorum sine
baptismo
deceden-
tium.

Prima ra-
tio dubi-
tandi.

LII 2

Tertiò,

Tom. I.

452 Disp.IV. De Peccatis. Quæst.II. Seç. III. &c.

Tertia.

Tertiò, tristitia & mœror pertinent ad pœnam sensus quia sunt aliquid posituum, sed pueri videntes se priuatos esse perpetuā beatitudine, tristitiam inde concipient imminetam, ergo punientur pœna sensus positua.

Conclusio prima

Dico primò, pueros omnes decedentes cum labore peccati originalis puniri pœna æterna damni qua priuatio est visionis Dei, sed esse probabilius quod illi non detinentur inferno, neque puniuntur pœna sensus præfertim ignis.

Explicatur prima pars.

Prima pars Catholica prorsus est sèpè contra Pelagium & contra Caluinum in Conciliis definita: quorum ille volebat pueros sine baptismo decedentes, æternam habere beatitudinem, sed extra regnum cœlorum: Caluinus autem fingit parvulos fidelium sanctificari per Fidem parentum etiam adhuc existentes in utero: èstque mirabile Gerlonem, & Gabrielem Biel suspicatos aliquando esse, quod puerorum eomo do decedentium, Deus aliquando miserturus sit. Quod repugnat Fidei Catholice vt docent vnamimenter reliqui Theologi.

Probatur secunda.

Secunda pars non est ita certa, negant eam Driedo, Gregorius, Armilla, & alij quibus adhæsit nouissimè Petavius tom. 2. lib. 9. cap. 10 sed communius tamen tenetur à Doctribus, cùmque confirmat vnamis consensus, & apprehensio fidelium, fuitque illi ratio satis probabilis, quia scilicet nemo dignus est pœna sensus, nisi qui est dignus vituperatione ac increpatione, quas certum est non posse cadere in pueros, sed neque illa est, vel ratio, vel authoritas quæ cogat dicere pueros in inferno vri, vt patebit statim.

Respondeatur ad primam rationem dicitur.

Ad primam enim Respondeo quod Christus iudex haud dubie non loquitur eo loco nisi de iis quibus dixerat: *Efuriui enim & dedistis mihi manducare, &c.* Neutra ergo sententia pertinet ad pueros qui decesserint cum baptismo, vel sine baptismo. Verba posteriora Concilij Florentini cum ait: *Pueros cruciari pœnis disperibitis*, explicant verba priora quibus dicitur pueros illos in infernum descendere, disperitas enim illa pœnarum sita in eo est, quod pueri sola puniantur pœna damni, vt traditur cap. *Maiores de baptismo*, vbi tradit Innocentius pœnam peccati actualis gehennam esse, pœnam originalis esse priuationem visionis Dei.

Ad secundam difficultius solui potest authoritas illa

Sahætorum Patrum, nisi dicas eos in re tunc nondum plenè comperta vt clarius confunderent Pelagianum errorē in alterum extremum declinare maluisse, ac docere quod peccatum originale quod negabat Pelagius puniri etiam igne in pueris alias innocentibus.

Ad tertiam Respondeo pueros qui cum originali peccato decesserint nulla inde afficiendos esse tristitia ex amissa beatitudine, quia illi non afficiuntur pœna sensus vt ostendi, tristitia vero illa maxima pars esset huius pœnæ. Sed quomodo tam fieri hoc possit, vt ex tanto malo probè cognito nulla existat tristitia non est facile dicere: non enim dici potest quod suum hoc malum illi sunt ignoranti, aderunt enim in extremo Iudicio, & videbunt rapi ad cœlum pueros baptizatos. Neque probabilius dicunt alij tantam futuram eorum letitiam ex eo quod eualerint pœnam ignis, vt pro nihilo habituri sint pœnam illam sensus. Hoc (inquam) non satisfacit, quia malum pœnae damni maius est malo pœnae sensus, ergo dolor ille qui percipitur ex pœnae damni sentiri debet nisi magnus in intellectu sit error. Alij comparant parvulos illos cum rusticis qui non doler se non esse Regem, ex eo quod sciunt purpuram non fuisse sibi debitam: qua ratio probabilis est, sed non plenè satisfacit, quia sciunt pueri se capaces fuisse beatitudinis illius saltē remotē. Maluerim itaque dicere miraculose omnino efficere Deum vt tollatur & impediatur illa in pueris tristitia, quod est illi facile assiqui minuendo in ipsis apprehensionem tanti huius mali, sicut illam angere aut minuit in aliis damnatis pro inéqualitate peccatorum.

Ex quibus omnibus tandem concludo non placere vlo modo sententiam quorundam Theologorum qui docent pueros post diem Iudicij beatitudinem habituros naturalem, & super terram viecturos in omni copia, quod tamen meritè reiiciunt Bellarminus lib. 6. de peccatis cap. 1. Perauius, tom. 1. lib. 9. cap. 11. quia videtur hoc sapere Pelagianum hoc dogma de beatitudine puerorum extra regnum cœlorum. Verius igitur est quod illi agent in loco subterraneo non tam tenebroso, vitam tranquillam expertem doloris & sollicitudinis, vbi etiam non desinent laudare Deum, quia egredientur & videbunt Cauda virorum qui prævaricati sunt in Deum, *Quorum vermis non morietur & quorum ignis non extingueatur*, vt habetur Isaiae cap. 66.

Quis si
futurus lo
cū in quo
agent vi
tam pueri
post diem
Iudicij.

THEOLOGIA